

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-107-02

Druk nr 659
Warszawa, 10 czerwca 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) rodzaje wypadków powstałych w szczególnych okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczeń,
- 2) rodzaje świadczeń z tytułu wypadków i chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach,
- 3) zasady ustalania wysokości świadczeń,
- 4) zasady finansowania świadczeń.

Art. 2.

1. Za wypadek uzasadniający przyznanie świadczeń określonych w art. 3 uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło:
 - 1) przy ratowaniu innych osób od grożącego ich życiu niebezpieczeństwa,
 - 2) przy chronieniu własności publicznej przed grożącą jej szkodą,
 - 3) przy udzielaniu przedstawicielowi organu państwowego lub organu samorządu terytorialnego pomocy przy spełnianiu czynności urzędowych,
 - 4) przy ściganiu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub przy chronieniu innych osób przed napaścią,

- 5) przy wykonywaniu funkcji radnego lub członka komisji rady wszystkich jednostek samorządu terytorialnego albo przy wykonywaniu przez sołtysa czynności związanych z tym stanowiskiem,
 - 6) przy wykonywaniu funkcji ławnika w sądzie,
 - 7) w czasie zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych przez jednostki organizacyjne systemu oświaty, zajęć w szkole wyższej lub zajęć na studiach doktoranckich albo w czasie odbywania praktyki przewidzianej organizacją studiów lub nauki,
 - 8) przy pracy w Ochotniczych Hufcach Pracy na innej podstawie niż umowa o pracę,
 - 9) przy pracy wykonywanej w ramach terapii zajęciowej w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz publicznych zakładach opieki zdrowotnej,
 - 10) przy wykonywaniu bezpośredniej ochrony przed klęskami żywiołowymi,
 - 11) przy wykonywaniu funkcji członka komisji powołanej przez organ państwowy lub organ samorządu terytorialnego do przeprowadzenia wyborów lub referendum.
2. Za choroby zawodowe uprawniające do świadczeń przewidzianych w ustawie uważa się choroby określone w wykazie chorób zawodowych, o którym mowa w art. 237 § 1 Kodeksu pracy, jeżeli zostały spowodowane działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy, lub sposobem wykonywania pracy.

Art. 3.

1. Osobom, które stały się niezdolne do pracy wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, przysługuje:
 - 1) renta z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) jednorazowe odszkodowanie,

- 3) świadczenia zdrowotne określone w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz.1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050, Nr 126, poz.1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) w zakresie niezbędnym do leczenia następstw wypadku lub choroby zawodowej, pod warunkiem, że osoby te nie są objęte powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym.
2. Świadczenia określone w ust. 1 przysługują również osobie, która stała się niezdolna do pracy wskutek choroby zawodowej powstałej w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8.
3. Członkom rodziny osób, które zmarły wskutek wypadków, o których mowa w art. 2 ust. 1, oraz członkom rodziny osób, które zmarły wskutek choroby zawodowej, przysługuje renta rodzinna i jednorazowe odszkodowanie.
4. Członkami rodziny są małżonek, dzieci własne, przysposobione oraz przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności, wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, rodzice, osoby przysposabiające, ojczym i macocha, jeżeli spełniają warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792) zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”.

Art. 4

1. Osobie, która stała się niezdolna do pracy całkowicie lub częściowo wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1,

przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy na stałe, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, lub na okres wskazany w decyzji organu rentowego – jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

2. Osobie, która doznała stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, przysługuje jednorazowe odszkodowanie z tytułu tego uszczerbku, jeżeli osoba ta wskutek wypadku stała się całkowicie niezdolna do pracy.
3. Renta i jednorazowe odszkodowanie, na warunkach, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również osobie, która zachorowała na chorobę zawodową w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8.
4. W sprawach nie uregulowanych w ustawie, do jednorazowego odszkodowania przysługującego osobie, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach lub zachorowała na chorobę zawodową albo zmarła wskutek następstw wypadku lub choroby zawodowej stosuje się przepisy ustawy z dnia ... o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr poz.).

Art. 5.

1. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1, nie przysługują, jeżeli śmierć w wyniku wypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 1, lub uszczerbek na zdrowiu osoby poszkodowanej, nastąpiły z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa tej osoby.
2. Świadczenia, o których mowa w art. 3, nie przysługują również osobie, która, będąc w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych przyczyniła się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, o ile powyższy stan został udokumentowany w aktach sprawy przez odpowiednie organy policji lub prokuratury.

Art. 6.

Renta z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub chorobą zawodową, o której mowa

w art. 2 ust. 2, oraz renta rodzinna wynosi 120% najniższej odpowiedniej renty określonej w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 7.

1. W razie zbiegu prawa do rent określonych w ustawie, wypłaca się jedną rentę - wyższą lub wybraną przez osobę uprawnioną.
2. W razie zbiegu prawa do rent określonych w ustawie z prawem do emerytury lub renty przysługującej na podstawie odrębnych przepisów, wypłaca się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób pobierających uposażenie w stanie spoczynku ze względu na wiek lub utratę sił, albo uposażenie rodzinne.

Art. 8.

W sprawach rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych nie uregulowanych ustawą, stosuje się odpowiednio przepisy o emeryturach i rentach z FUS dotyczące:

- 1) postępowania w sprawach rent,
- 2) orzekania o niezdolności do pracy,
- 3) powstania i ustania prawa do rent oraz zasad ich wypłaty,
- 4) zwrotu nieprawnie pobranych rent i potrąceń,
- 5) zawieszania i zmniejszania rent w razie osiągnięcia przychodów,
- 6) waloryzacji rent .

Art. 9.

Niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub chorobą zawodową, o której mowa w art. 2 ust. 2, związek śmierci z takim wypadkiem lub chorobą ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”. Lekarz orzecznik

ustala również stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z takim wypadkiem lub chorobą zawodową.

Art. 10.

1. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku i stwierdzeniu, że spełnione zostały warunki wymagane do przyznania świadczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, Zakład Ubezpieczeń Społecznych kieruje osobę ubiegającą się o te świadczenia na badania przez lekarza orzecznika.
2. W sprawach zgłaszania i stwierdzania chorób zawodowych w stosunku do osób, które zachorowały na chorobę zawodową w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8, stosuje się odpowiednio przepisy, o których mowa w art. 237 § 1 Kodeksu pracy.

Art. 11.

1. Świadczenia określone w ustawie są pokrywane ze środków budżetu państwa.
2. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek osoby uprawnionej, a w razie jej śmierci – na wniosek członków rodziny uprawnionych do tych świadczeń.
3. Wniosek może zgłosić w imieniu uprawnionego również jego pełnomocnik.
4. Od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.
5. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, są pokrywane ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia.

Art. 12.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest unormowanie kwestii zaopatrzenia dla niektórych grup osób, które uległy wypadkom w innych okolicznościach niż wypadki wymienione w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Projektowana ustawa jest konsekwencją przyjęcia nowych zasad systemu ubezpieczenia społecznego, wprowadzonych ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którymi w systemie ubezpieczeń społecznych powinna zostać utrzymana zasada, że prawo do świadczenia otrzymuje się w konsekwencji opłacania składki.

Dotychczas kwestie będące przedmiotem projektowanej regulacji są unormowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 1997 r. w sprawie świadczeń dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w szczególnych okolicznościach oraz świadczeń dla osób nie będących pracownikami, wydanym na podstawie art. 43 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wymienione w rozporządzeniu świadczenia przysługują od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i są finansowane z budżetu w ramach ogólnej dotacji do FUS. Brak jest danych obrazujących skalę tych dotacji, jednakże z samej istoty przepisów oraz statystyki, wypadków wynika, że mają one charakter marginalny.

Niezależnie od tego istnieją regulacje odrębne, dotyczące skutków zdarzeń związanych z pomocą udzielaną tzw. służbom mundurowym.

Zgodnie z projektowaną ustawą, osoby, które uległy wypadkowi w szczególnych okolicznościach, oraz członkowie rodzin tych osób zmarłych wskutek takiego wypadku są objęci ochroną. Ochrona ta polega na zapewnieniu uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie z tytułu doznanej „szkody na osobie” spowodowanej wypadkiem.

Zakres tych świadczeń, tak jak było dotychczas, jest jednak węższy niż świadczeń należnych w razie wypadku przy pracy. Przepisy projektowanej ustawy nie rozszerzają katalogu świadczeń w stosunku do obecnego stanu prawnego, a w niektórych kwestiach

zawężają krąg potencjalnych świadczeniobiorców – bez utraty społecznego charakteru tej regulacji.

Osobie, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach, będzie przysługiwać:

- renta z tytułu niezdolności do pracy,
- jednorazowe odszkodowanie z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu, o ile została uznana za całkowicie niezdolną do pracy.

Osobie uznanej za częściowo niezdolną do pracy, która jest uprawniona do renty z tego tytułu, jednorazowe odszkodowanie nie przysługuje.

Członkom rodziny osoby, która zmarła wskutek wypadku, przysługuje renta rodzinna i jednorazowe odszkodowanie.

Świadczenia pieniężne na podstawie przepisów projektowanej ustawy osobom poszkodowanym wskutek wypadku powstałego w szczególnych okolicznościach oraz członkom rodziny osoby zmarłej wskutek takiego wypadku, przysługują z budżetu państwa.

Przepisy ustawy nie przewidują świadczeń pieniężnych w razie czasowej niezdolności do pracy.

Przepisy ustawy nie odnoszą się do wypadków zaistniałych w drodze do lub z miejsca określonych zdarzeń.

Jeżeli jednak osoba, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach określonych w ustawie jest pracownikiem, to z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej tym wypadkiem nabywa prawo do wynagrodzenia, a następnie do zasiłku chorobowego na warunkach i w wysokości określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podobnie jak w sytuacji gdyby do takiego zdarzenia doszło w typowo prywatnych okolicznościach.

Świadczenia określone w ustawie są przyznawane i wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na wniosek osoby poszkodowanej, a także na wniosek uprawnionych członków rodziny osoby zmarłej wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach lub ich pełnomocnika.

Wpływ projektowanej ustawy na wydatki budżetu państwa jest trudny do oceny. Z jednej strony może ona spowodować nawet niewielkie zmniejszenie wydatków w porównaniu z obecnym stanem prawnym z powodu zawężenia kręgu osób objętych przepisami tej ustawy w stosunku do obecnych przepisów o członków kolegiów do spraw wykroczeń oraz osób wykonujących świadczenia osobiste na cele społeczne lub uczestniczących w akcjach społecznych. Równocześnie jednak, z uwagi na brzmienie art. 43 projektu ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie skierowanego przez Rząd do Sejmu (druk nr 263), zgodnie z którym wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadków przy wykonywaniu świadczeń na podstawie odrębnych przepisów, oraz fakt, że w przyszłości to ta ustawa będzie stanowiła te odrębne przepisy, można uznać, że koszty realizacji ustawy mogą wzrosnąć w stosunku do kosztów, które wynikają z obecnego stanu prawnego. Powodem tego wzrostu może być wypadkowość w gronie wolontariuszy, której skala nie jest jednak obecnie możliwa do oszacowania. Kwestia ta jednak została już merytorycznie przesądzona przez Rząd w momencie kierowania do Sejmu projektu ustawy regulującej działalność wolontariuszy. Nawet gdyby nie została uchwalona ustawa o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, to i tak wolontariuszowi przysługiwałoby zaopatrzenie na podstawie § 2 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 1997 r. w sprawie świadczeń dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w szczególnych okolicznościach oraz świadczeń dla osób nie będących pracownikami.

Skala wypłacanych z tego tytułu świadczeń jest niewielka. I tak, w 2001 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 16 jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach na kwotę 375,6 tys. zł, co stanowiło 0,14% kwoty wypłaconych z FUS odszkodowań. Liczba wypłacanych z tego tytułu rent – zarówno z powodu niezdolności do pracy, jak też rodzinnych – w 2001 r. wynosiła przeciętnie 40 i wypłacono z tego tytułu kwotę ok. 0,6 mln zł, a przyznano w 2001 r. 4 renty (dotyczy przypadków podjęcia wypłaty). Dla porównania emerytur i rent przyznanych w szczególnym trybie przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 64 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz art. 82 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w 2001 r. wypłacono przeciętnie miesięcznie 3,4 tys. zł, a liczba nowych wyniosła 90 (dotyczy przypadków podjęcia wypłaty).

Przedstawiony projekt nie wywiera wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionalny.

U Z A S A D N I E N I E

Celem projektowanej ustawy jest unormowanie kwestii zaopatrzenia dla niektórych grup osób, które uległy wypadkom w innych okolicznościach niż wypadki wymienione w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Projektowana ustawa jest konsekwencją przyjęcia nowych zasad systemu ubezpieczenia społecznego, wprowadzonych ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którymi w systemie ubezpieczeń społecznych powinna zostać utrzymana zasada, że prawo do świadczenia otrzymuje się w konsekwencji opłacania składki.

Dotychczas kwestie będące przedmiotem projektowanej regulacji są unormowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 1997 r. w sprawie świadczeń dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w szczególnych okolicznościach oraz świadczeń dla osób nie będących pracownikami, wydanym na podstawie art. 43 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wymienione w rozporządzeniu świadczenia przysługują od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i są finansowane z budżetu w ramach ogólnej dotacji do FUS. Brak jest danych obrazujących skalę tych dotacji, jednakże z samej istoty przepisów oraz statystyki wypadków wynika, że mają one charakter marginalny.

Niezależnie od tego istnieją regulacje odrębne dotyczące skutków zdarzeń związanych z pomocą udzielaną tzw. służbom mundurowym.

Zgodnie z projektowaną ustawą, osoby, które uległy wypadkowi w szczególnych okolicznościach oraz członkowie rodzin tych osób zmarłych wskutek takiego wypadku, są objęci ochroną. Ochrona ta polega na zapewnieniu uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie z tytułu doznanej „szkody na osobie” spowodowanej wypadkiem.

Zakres tych świadczeń, tak jak było dotychczas, jest jednak węższy niż świadczeń należnych w razie wypadku przy pracy. Przepisy projektowanej ustawy nie rozszerzają katalogu świadczeń w stosunku do obecnego stanu prawnego, a w niektórych kwestiach zawężają krąg potencjalnych świadczeniobiorców – bez utraty społecznego charakteru tej regulacji.

Osobie, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach, będzie przysługiwać:

- 1) renta z tytułu niezdolności do pracy,

2) jednorazowe odszkodowanie z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu, o ile została uznana za całkowicie niezdolną do pracy.

Osobie uznanej za częściowo niezdolną do pracy, która jest uprawniona do renty z tego tytułu, jednorazowe odszkodowanie nie będzie przysługiwać.

Członkom rodziny osoby, która zmarła wskutek wypadku, będzie przysługiwać renta rodzinna i jednorazowe odszkodowanie.

Świadczenia pieniężne na podstawie przepisów projektowanej ustawy osobom poszkodowanym wskutek wypadku powstałego w szczególnych okolicznościach oraz członkom rodziny osoby zmarłej wskutek takiego wypadku będą finansowane z budżetu państwa.

Przepisy ustawy nie przewidują świadczeń pieniężnych w razie czasowej niezdolności do pracy.

Przepisy ustawy nie odnoszą się do wypadków zaistniałych w drodze do lub z miejsca określonych zdarzeń.

Jeżeli jednak osoba, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach określonych w ustawie, jest pracownikiem, to z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej tym wypadkiem nabywa prawo do wynagrodzenia, a następnie do zasiłku chorobowego na warunkach i w wysokości określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podobnie jak w sytuacji gdyby do takiego zdarzenia doszło w typowo prywatnych okolicznościach.

Świadczenia określone w projekcie ustawy będą przyznawane i wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek osoby poszkodowanej, a także na wniosek uprawnionych członków rodziny osoby zmarłej wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach lub ich pełnomocnika.

Wpływ projektowanej ustawy na wydatki budżetu państwa jest trudny do oceny. Z jednej strony, może ona spowodować nawet niewielkie zmniejszenie wydatków, w porównaniu z obecnym stanem prawnym, z powodu zawężenia kręgu osób objętych przepisami tej ustawy, w stosunku do obecnych przepisów, o członków kolegów do spraw wykroczeń oraz osób wykonujących świadczenia osobiste na cele społeczne lub uczestniczące w akcjach społecznych. Równocześnie jednak, z uwagi na brzmienie art. 43 projektu ustawy o działalności po-

żytku publicznego i wolontariacie, skierowanego przez Rząd do Sejmu (druk nr 263), zgodnie z którym wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadków przy wykonywaniu świadczeń na podstawie odrębnych przepisów oraz fakt, że w przyszłości to ta ustawa będzie stanowiła te odrębne przepisy, można uznać, że koszty realizacji ustawy mogą wzrosnąć w stosunku do obecnego stanu prawnego. Powodem tego wzrostu może być wypadkowość w gronie wolontariuszy, której skala nie jest jednak obecnie możliwa do oszacowania. Kwestia ta jednak została już merytorycznie przesądzona przez Rząd w momencie kierowania do Sejmu projektu ustawy regulującego działalność wolontariuszy. Nawet gdyby nie została uchwalona ustawa o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, to i tak wolontariuszowi przysługiwałoby zaopatrzenie na podstawie § 2 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 1997 r. w sprawie świadczeń dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w szczególnych okolicznościach oraz świadczeń dla osób nie będących pracownikami.

Skala wypłacanych z tego tytułu świadczeń jest niewielka. I tak, w 2001 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 16 jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach, na kwotę 375,6 tys. zł, co stanowiło 0,14% kwoty wypłaconych z FUS odszkodowań. Liczba wypłaconych z tego tytułu rent – zarówno z powodu niezdolności do pracy, jak też rodzinnych – w 2001 r. wynosiła przeciętnie 40 i wypłacono z tego tytułu kwotę rzędu 0,6 mln zł, a przyznano w 2001 r. 4 renty (dotyczy przypadków podjęcia wypłaty). Dla porównania, emerytur i rent przyznanych w szczególnym trybie przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 64 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz art. 82 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w 2001 r. wypłacono przeciętnie miesięcznie 3,4 tys. zł, a liczba nowych wyniosła 90 (dotyczy przypadków podjęcia wypłaty).

Przedstawiony projekt nie wywiera wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionalny.

W toku prac nad projektem ustawy odbyły się wymagane konsultacje z partnerami społecznymi, a w ostatniej fazie także w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Projekt ustawy rozesłano do konsultacji z organizacjami pracodawców i związków zawodowych 28 lutego 2002 r. Uwagi i propozycje przedstawione przez partnerów społecznych zostały wykorzystane w toku prac nad końcową wersją tego projektu. Były one także omawiane podczas posiedzeń zespołu roboczego Komisji Trójstronnej do spraw ubezpieczeń społecznych w dniach 27 marca i 22 kwietnia 2002 r.

Zgodnie z pismem Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej z dnia 15 marca 2002 r., przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekt. Min. DH/1777/2002/DPE-eb

Warszawa, 29 06 2002r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (pismo nr RM-10-107-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem przedłożonego projektu ustawy jest unormowanie kwestii zaopatrzenia dla niektórych grup osób, które uległy wypadkom w innych okolicznościach niż wypadki wymienione w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
- II. Przepisy wspólnotowego prawa pochodnego nie wprowadzają jednolitego systemu ubezpieczeń społecznych, dopuszczając różnicowanie krajowych systemów zabezpieczenia społecznego, zarówno w zakresie natury świadczeń oraz poziomu gwarantowanej ochrony, jak i metod ich finansowania. Zagadnienia dotyczące ubezpieczeń społecznych regulują przepisy Rozporządzenia Rady Nr 1408/71/EWG z dnia 14 czerwca 1971 r. o stosowaniu systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników, osób pracujących na własny rachunek oraz członków ich rodzin zmieniających miejsce pobytu w granicach Wspólnoty (Dz. Urz. WE nr L 325/1, 10.12.92) oraz uzupełniającego je Rozporządzenia Rady Nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. o ustaleniu sposobów stosowania rozporządzenia Nr 1408/71 dotyczącego stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników, osób pracujących na własny

rachunek oraz członków ich rodzin zmieniających miejsce pobytu na obszarze Wspólnoty (Dz. Urz. WE nr L 325/96, 10.12.92). Zakres przedmiotowy powyższych rozporządzeń obejmuje obowiązujące lub przyszłe ustawodawstwa dotyczące zabezpieczenia społecznego państw członkowskich, które dotyczą między innymi świadczeń z tytułu wypadków i chorób zawodowych. Ustalają one zasady, według których następuje koordynacja różnych systemów zabezpieczenia społecznego obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich.

Przedłożony projekt ustawy określa rodzaje świadczeń z tytułu wypadku lub choroby zawodowej wskazanej grupy osób, warunki nabywania do nich prawa oraz zasady ustalania ich wysokości. Należy zatem stwierdzić, iż w powyższym zakresie przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

- III. W konkluzji stwierdzam, iż projekt ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

2.09.2002
Zastępca Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jarosław Piętnik

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Hausner

Minister Pracy i Polityki Społecznej

